

barceloní, féu un viatge a Alemanya, per estudiar-hi, entre altres coses, especialment l'organització dels escorxadors, cosa que gent de gran ascendent en el Municipi no li agraf pas: «la desllealtat d'En Janer --- procurant sotraure a la Comissió d'Hisenda la construcció de l'Escorxador que jo havia anat a preparar amb els meus estudis a Alemanya» (*Calendari de Bagatelles*, 5-VII-1909), i seria amb ocasió d'aquesta «nova planta» justament, que es devia reaccionar a la «Casa Gran» contra l'imperi del vergonyós castellanisme; «a prop de l'escorxador de Gràcia hi ha dos convents, i tots dos cremen», descriu ell mateix en carta a la meua mare el 28-VII-1909, en els moments tristos que decidiren el patriota populista a renunciar a aquella brega inerme contra els alcaldes i tinentes de Reial Ordre (que també fomentaren, ordenant l'abstenció de la Guàrdia Municipal, el desencadenament de la tragèdia) per tal de rependre la palestra política. A Mallorca també s'usava, junt amb *carnatge* (Manacor, 1964); també s'havia dit *escorxeria*: «los carnicés qui iran de lur alberch a la *escorxeria* o a la carniceria on taylen», Tortosa, 1341 (*BABL* XI, 418); *escorxadoratge*.

Escorxadura (1358). *Escorxaire*. *Escorxament* 'afait': «les dones --- han en gran e cordial privadesa algunes fembres que ls fan *escorxaments*, e ls pelen les celles e lo front, e los raen ab vidre subtil les galtes e lo col, levants-ne certs pèls, qui a lur parer hi estan mal, e los fan diverses maneres de pelador», *BMetge* (*Somni*, *NCL.*, 109.2). *Escorxat*. *Escorxatiu*.

CRP.: *Escorxamilians*. *Escorxapins* (?), però cf. *escorxapí*, s. v. *escorça*. *Escorxa-ròsses*. *Escorxa-rossins*.

Escorxera, V. *escorça* *Escorxeria*, V. *escorxar* *Escorxí*, V. *escorça* *Escosir* 'albirar', V. *cosiment* *Escossar*, *escossat*, V. *cos* d'agulla *Escossell*, *escossellar*, V. *escaussellar* (*COSSOLS*) *Escot*, V. *escotar* *Escot* 'cert teixit', V. *anascot*.

ESCOTA, 'cap de corda que serveix per caçar la vela', pres del fr. ant. *escote* (avui *écoute*), i aquest, del francic *SKŌTA id. (avui neerl. *schote* o *shoot* id., comp. esc. antic *skaut* 'punta inferior de la vela', b-al. ant. *schôte*, ags. *scēata*, pròpiament 'falda, sina', al. *schoss* id.). □ 1.ª doc.: 1331.

El fr. ant. *escute* (= *escote*) ja es troba en el S. XII, en Wace (Jal), cosa que, junt amb la fonètica i la semàntica, obliga a partir del francic i no del neerlandès o l'escandinau. Del francès va passar el mot a l'italià, al castellà [1539] i a les altres llengües germanes. Veg. *Gamillscheg*, *Rom. Germ.* I, 199; Kluge, s. v. *schote*; *DCEC*. Ultra el doc. barceloní de 1331 (Capmany, *Mem.* II, 452), hi ha «navegant a ull de vent, / fiu *scot*' a la cadena, / car de la part de ponent / ---», que el *DAG.* dona anònimament com del S. XV (i talla malament com si fos *escot*), i que si no m'enganyo és del *Libre dels Mariners* (Ss. XIV-XV). Avui segueix usat, almenys a la costa emp. («corda que aguanta l'extrem de baix de la vela, aguantada ella pel timoner», J. G. M., 1937, a L'Escola).

DERIV.: *Escotera*. *Escoti*. *Escotina* [1331].

ESCOTAR, a) 'escollar una roba o camisa de manera que resti descoberta part del pit', del mateix origen incert que el cast. i oc. *escotar*, i el port. *decotar*, id., probablement derivat de *cota* 'cota d'armes', 'gipó', per la sisa (cisa) o escotat que duïen les cotes desota les aixelles a fi de donar lliure joc als braços; d'aquest mot cal distingir b) *escotar* o *escotar-se* 'pagar juntament amb altres una despesa feta en comú', derivat d'*escot* 'pagament d'una despesa d'hostatge o menjar feta en colla', que ve del fr. ant. *escot* id. (avui *écot*) i aquest, del francic SKOT 'contribució en diners' (neerl. *schot*, ags. *scot*, angl. *shot*, al. *schoss* id., derivats el verb angl. *shoot*, al. *schiessen* 'tirar, disparar', *geld zuschiessen* 'contribuir en diners'). □ 1.ª doc.: a) 3.ª quart S. XIII, Cerverí; b) *escotar-se* doc. de 1299.

En la *Peguesca* de Cerverí de Girona, parlen al poeta d'una *guonela ben escotada* (Pillet-Carstens, 434a, v. 22). D'altra banda, b): «guardets que siats pagats e segur de tota vostra paga, en qualque manera los fets vagen, e que en açò s'*escoten* aquells a qui romanen les terres; que vós assats vos hi sots *escotat*, pus avets més a perill la vostra persona e vostres gens», 1299 (Finke, *Acta Ar.* III, 84). Vaig tractar ja suficientment de l'etimologia d'aquests dos mots en els articles *escotar* i *escote* del *DCEC* II, 360-1; cf. Moll, *AORBB* III, 66 (rectificar *AlcM* allà on diu que *escot* i *escotar* es prengueren del castellà, on el mot no apareix fins al S. XVII, i *escote* en el XVIII, mentre que en català els tenim en el XIII), i *FEW* XVII.

DERIV.: *Escot*: a) [1893, Pons i Mass.]; b) 1372, *Dicc.* de JMarc; 1383, *AlcM*, *DAG.*; fer-se un *escot* 'fer-se un panxó, un fart': «aquestes vetlles --- eren molt divertides i es feien un bon *escot* de riure quan els disfressats feien el 'pas' dels casats de nou», Sarroca de Bellera (Violant, *BCEC*, 1953, 321). Quant a *escot* 'certa roba de llana', sembla ser variant deglutinada de ANASCOT. *Escotada*. *Escotadura* [Alart, 1306; *RLR* VII, 54]. *Escotament* b) [Lacav., 1695]. *Escotat* a) [1760, *DAG.*]. *Escotinyo*. *Escotir* b) [1573, *DAG.*]. *Descoteig* 'escotat de la roba' men. «an aquelles criades, / qui volen mostrar / ses parts més amagades, / que jo no veig, / amb aquell *descoteig*», Camps Merc. (*Folkl.* I, 337).

Escotera, V. *escota* *Escoterit*, V. *escoterit* *Escoti*, V. *escota*, *escotar* + *Escoti* 'fotja', V. *escotxegar*

ESCOTIFLAT, 'fluix, pàl·lid i embotornat', 'malaltís', 'herniat', probablement resulta de l'encruament de dos mots més o menys sinònims, el segon dels quals pot ser *botinflat*, en la seva variant *botiflat* (veg. *BOTIR*); quin sigui el primer és bastant dubtós: potser, més que d'*esclatat*, *esclafat* o *escarransit*, es tractaria de l'antic *escoixendre* (veg. *ESCINDIR*) 'esqueixar, destrossar', que tant per la forma com pel sentit s'acosta més als d'*escotiflat*. □ 1.ª doc.: 1586.

«Tampoch venia / lo Mallorquí / o Alarbí: / dich lo Doctor, / gran curador / de *escotiflats*», G. Guerau de Montmajor.¹ Recollit des dels més antics diccs. valencians «*escotiflarse*: quando se toma por 'relajar-